



Paikallinen kansalaistoiminta yhteiskunnan resilienssin lisääjänä - Kirjallisuuskatsaus maaseudun näkökulmasta

Pasi Mäenpää
yliopistotutkija, Helsingin yliopisto
pasi.maenpaa (at) helsinki.fi



Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

Suomen ympäristökeskus
Helsingin yliopisto
Demos Helsinki

Kansa osaa, sopeutuu ja muuntaa! Paikallinen kansalaistoiminta yhteiskunnan resilienssin lisääjänä

VNTEAS 4/2023-3/2025

Tavoitteet

- YMMÄRRYS NYKYTILASTA:
 - muodostaa kokonaiskuva siitä, miten julkinen hallinto eri alueilla nykyisillä rakenteilla ja taloudellisella tuella vastaa paikallisen kansalaistoiminnan tarpeisiin.
 - selvittää mikä on paikallisiin yhteisöihin liittyvän kansalaistoiminnan merkitys ja vaikuttavuus resilienssin näkökulmasta erilaisilla alueilla Suomessa
 - selvittää millaiset toimintamahdollisuudet paikallisiin yhteisöihin liittyvällä, resilienssiä lisäävällä kansalaistoiminnalla on erilaisilla alueilla tai kunnissa
- KEHITTÄMISTARPEET:
 - selvittää, miten rakenteita ja taloudellista tukea tulisi kehittää, jotta paikallisten yhteisöjen ja kansalaisten resilienssiä voitaisiin vahvistaa.
- SUOSITUKSET:
 - kehittää suosituksia julkiselle hallinnolle siitä, miten se voisi paremmin tukea paikallisen kansalaistoiminnan edellytyksiä, ja mahdollisesti tuottaa suosituksia myös muille toimijoille

Tutkimuskysymyksiä

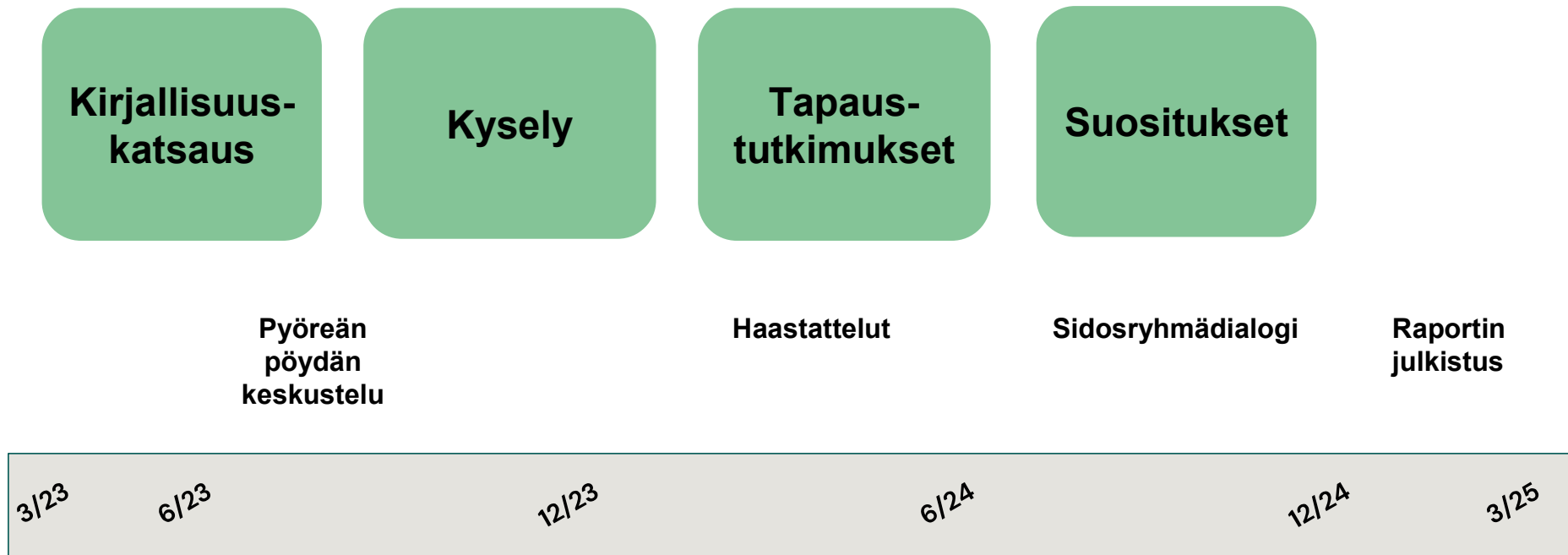
- Mitä aiheesta tiedetään sen kannalta relevantin aiemman tutkimuksen perusteella?
- Mitkä asiat ovat tehneet vaikuttavimmista, hyödyllisimmistä paikallisiin yhteisöihin liittyvän kansalaistoiminnan esimerkeistä onnistuneita?
- Miten paikalliset yhteisöt ja kansalaistoiminta tavoittavat **erilaisilla alueilla** / kunnissa heikommassa asemassa olevat ihmiset ja lisäävät siten resilienssiä?
- Mikä on paikallisen kansalaistoiminnan tila erilaisilla alueilla?
- Miten erilaiset kansalaistoimijat tulevat huomioiduksi hyvinvointialueiden ja kuntien toiminnassa ja onko tässä eroja alueiden välillä? Miten monipaikkaisuus näkyy kansalaistoiminnassa erilaisilla alueilla ja mikä on sen merkitys resilienssin kannalta?
- Minkälaista taloudellista ja muuta tukea kansalaistomijoille on tarjolla erilaisilla alueilla? Miten mahdollisuudet luoda ja hyödyntää alueilla jaettua ymmärrystä sopeutumisesta, varautumisesta ja muuntuvuudesta mahdollisesti vaihtelevat?
- Mikä on Leader-toimintatavan mukaisen yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisen merkitys kansalaistoiminnan tukena erilaisilla alueilla? Miten sitä voitaisiin kehittää resilienssin paikalliseksi edistäjäksi koko maassa?

Paikallinen kansalaistoiminta ja resilienssi - mitä ja miksi

- Osallisuus: tärkeä koheesion, syrjäytymisen ehkäisemisen ja hyvinvoinnin tekijä
- Demokratia: paikallisuus muodostaa aktiivisen ja toimivan demokratian ja talouden perustason
- Arjen kehys, jossa ihmiset kohtaavat uusia ilmiöitä ja ongelmia yhdessä toimien (myös kriiseissä)
- “Kriisien aikakausi”: kansalaistoiminta murrosvoimana (ekokriisit, hybridisota, polarisaatio...)

- Suomessa vahva kansalaistoiminta haastaa ja täydentää julkista valtaa ja palvelusektoria
- Paikallisyhteisöillä on erityisiä resursseja (paikallistuntemusta, yhteys paikallisiin ihmisiin - mutta **osallisuus valmius- ja kriisitoimintaan ei usein toteudu**)
- Kriiseissä noussut ilmaantuvien kansalaisverkostojen neljäs sektori: turvallisuustoimintaan sekä lisäarvoa että oppimisen tarpeita (Raisio et al.)
- Suomen turvallisuusstrategia: järjestöillä, vapaaehtoistyöllä, someryhmillä huomattava merkitys viranomaisien tukena - **viranomaisvalmius ei vielä kohdallaan** (Mäenpää et al. 2023)
- Yhteisöllinen resilienssi: paikallisyhteisöjen kyvykkyys selviytyä kriiseissä hyödyntämällä yhteisön valmiuksia toipumiseen (Norris 2008; Patel et al. 2017)
- Myös yhteisötalous: paikallistalous ja vihreä siirtymä

Hankkeen osiot ja aikataulu



Tekijät ja kannatusjoukot

Tutkijat

Maija Faehnle, Syke
Kati Pitkänen, Syke
Pasi Mäenpää, Helsingin yliopisto
Henrietta Grönlund, Helsingin yliopisto
Outi Kuittinen / Katri Sarkia, Demos Helsinki
Leena Alanko, Demos Helsinki

Mukana

Soste, Olympiakomitea, Sininauhaliitto,
Kuntaliitto, Kotiseutuliitto, MSL,
Kerkonkosken Ketterä, Siskot ja Simot

Ohjausryhmä

Laura Jänis, MMM, pj
Antonia Husberg, MMM
Jari Mäkäläinen, VM
Katja Palonen, TEM
Päivi Kurikka, OM
Kirsi Kaunisharju, OKM
Jari Lepistö, SM
Jaana Nevalainen, YM
Marikaisa Tiilikainen, PLM



Kirjallisuuskatsauksen tehtävä

- tutkittava nimenomaan 1) paikallistoiminnan VAIKUTUSTA resilienssiin ja 2) sen TUKEA
- siis seurattava a) paikallistoiminnan käsitettä, b) sitten sen vaikutuksia, joista 3) eroteltava resilienssivaikutukset (joita tosin lienevät kaikki pos. vaikutukset?)
- resilienssivaikutukset:
 - 1) pitkän/hitaan/perusresilienssin osallisuus, demokratia, talous (elinvoima), yhteisöllisyys, koheesio
 - 2) lyhyen/nopean/emergentin resilienssin a) kriisivalmius ja b) kriisitoiminta
- miten paikallistoimintaa tuetaan a) Suomessa ja b) maailmalla ja c) millaisilla resilienssivaikutuksilla?



Mitä löytyy ja mitä ei löydy

- kv. tutkimusta resilienssistä liittyen erityisesti luonnonkatastrofeihin on paljon, niissä paikallisuus ja paikalliset olot on mukana mutta toimijat vain viitteenomaisesti, usein vain korostetaan paikallisten olojen merkitystä ja huomioimista, viitekehyksenä on ekologinen kestävyys
- ei juuri löydy: hidas/perusresilienssi, demokratianäkökulma (löytyy mutta yleisellä tasolla), yhteiskunnan tukitoimien näkökulma (ei konkreettista vaan yleistä yhteistoiminta/systeemisyystarvetta) ja vaikuttavuus (paitsi yleisellä tasolla esim. että sos. pääoma tarpeen)
- ei ole löytynyt lähteitä jotka vastaisivat (empiirisesti) suoraan kysymyksenasetteluumme paikallistoiminnan tuesta ja vaikuttavuudesta (YK:n Sendai Framework: luonnonkatastrofien riskinhallinnan kehys jossa paikallistoiminnalle lokero ja vaikuttavuuskriteerejä)



Haasteita katsaukselle

- paikallisuutta koskeva resilienssitutkimus käsittelee yleensä paikallisen todellisuuden (esim. sos. pääoma) merkitystä paikalliselle resilienssille (disaster, risk)
 - miten johtaa paikallisesta yhteiskuntatason vaikutuksia? vai ajatellako, että juuri paikallinen taso on se tutkittava eli ihmisten elämässä toteutuva yhteiskunta?
- resilienssi syö sisäänsä kaiken – miten rajata?
 - Ilmastonmuutoksen/ekokriisin nopea eteneminen: torjunnasta/ehkäisystä siirrytään sopeutumiseen, jolloin kestävyys -> resilienssi
 - > ratkaisu? muodostetaan suomalaisten toimijoiden ja asiantuntijoiden näkemysten konsensus + kirjo



Voiko yhteisöllistä resilienssiä lähestyä tutkimustehtävän keskeiskäsitteenä?

- eli toimiiko käsite tehtävänannon eli paikallistoiminnan ja sen vaikuttavuuden ja tuen suhteen?
- paikallinen tieto, yhteisön verkostot ja suhteet, kommunikaatio, terveys, hallinnointi tai johtaminen, resurssit, taloudelliset investoinnit, valmiusaste ja henkinen olotila (Patel et al. 2017)
- Vaneckhaute et al. (2017, 736): 1)Engaged governance 2)Social networks 3)Values and beliefs 4)Knowledge, skills, and learning 5)Leadership 6)People-place relationships 7)Diverse and innovative economy 8)Community infrastructure 9)Positive outlook
- Norris et al. (2008): sosiaalinen pääoma, yhteisön kompetenssi, taloudellinen kehitys sekä informaatio ja viestintä



Yhteisöllinen resilienssi -käsite...

- toimii parhaiten, koska
 - 1) käytännössä kv. resilienssitutkimuksissa yleensä käsitellään paikallisia yhteisöjä, ei niinkään NGO tai NSO tms. (siis paikallistoiminta ymmärrettävä sos., ei maant. käsitteenä?)
 - 2) vaikuttavuudella yleensä viitataan juuri yhteisön itsensä kannatteluun (eli ei koko yhteiskunnan resilienssin kannalta)
 - 3) local action -tyyppiset haut vievät usein CR:iin
 - 4) tuki viittaa laajasti yhteisöjen kyvykkyyden kannatteluun ja toimien koordinaatioon (?)
 - 5) myös Hyvösen et al. kokonaisturvallisuusajattelun tarkastelussa yhteisötaso
 - 6) suomeksi paikallistoiminta-hakusanalla löytyy lähinnä projektimaisten järjestötyyppisen toiminnan kuvauksia 1990-luvulta



YHTEISÖLLISEN RESILIIENSIN TEKIJÄT

- Paikallinen tieto ja osaaminen
- Ihmisten väliset suhteet ja verkostot
- Kommunikaatio sekä yhteisöjen sisällä että eri toimijoiden kesken
- Taustalla perustekijät
 - terveystilanne
 - hallinnointi ja johtaminen
 - resurssit ja taloudelliset investoinnit
 - valmiusaste ja henkinen olotila



MITÄ YHTEISÖLLINEN RESILIENSSI TARKOITTAÄ?

Kollektiivinen valmius ja kyky kohdata äkillisiä kriisitilanteita ja sopeutua niihin sekä palautua tilanteesta kestävästi normaalioloihin

- ilmenee esim. asuinalueiden tasolla
- kansalaisyhteiskunnan eri toimijat luovat ja ylläpitävät
- julkinen valta tukee (tai ohjaa)
- tavoitteena asukkaiden ym. paikallisten aineellinen ja henkinen kestävyys ja hyvinvointi
- tavoitteena myös uusien kriisivalmiuksien yhteisöllinen oppiminen.

Mäenpää & Grönlund 2023: Yhdessä koronan aikaan. Tutkimus yhteisöllisestä resilienssistä Helsingissä. Helsingin kaupungin tutkimuksia 2023:5. (Tulossa 9/23)



Tutkimusnäkökulmia maaseudun resilienssiin

- Maaseudun autioituminen ja aluekehitys
- Ruoantuotannon eli tilojen elinkelpoisuus ja huoltovarmuus
- Kestävyyssmurros (ilmastonmuutos) ja sopeutuminen
- Yhteisötalous ja elinvoima (esim. Tuuma-verkoston aloite)
- Turismin kestävyys

- *maaseudun resilienssi koskee tutkimuksissa useimmiten taloutta, kutistumista (rural decline) ja ruokatuotannon kestävyyttä*

- *Kriisinkestävyysnäkökulma vähäisempää (mikä johtunee pienemmistä luonnonkatastrofiriskeistä – ihmisille, eli pitääkö laajentaa näkökulmaa muunlajisiin?)*



Rural Community Resilience. Research Stocktake and Annotated Bibliography 2015

Mike Mackay and Karen Petersen

- In general, there are two classes of rural resilience research.
- First is a body of work produced by those interested in **disaster response and natural hazards, which tends to focus on “equilibrium resilience”** – more commonly known as “bounce-back” i.e., the factors which help a community return speedily to a pre-event/disaster state.
- Second and in contrast, is **an emerging literature dealing with slow-burning/onset rural change**. This is influenced by “evolutionary resilience” thinking, which emphasises current system failure/vulnerability – put simply, rural decline – and the need for the co-production of new and innovative development trajectories for rural communities – a “bounce-forward” perspective/approach.
- Mikä paikallistoiminnan suhde näihin?



Maaseudun resilienssi – uhkakuvaana rural decline

- Uhkakuvaana eksistentiaalinen uhka?
- Kestävyys ja resilienssi esitetään usein toisiaan täydentävinä näkökulmina: kestävyys tavoitteena ja sosioekologinen resilienssi edellytyksenä kestävyuden toteutumiselle (Johnson ym. 2018; Reyers ym. 2022). Soini et al. 2023
- Kestävyys-käsitteen korvaaja – sopiiko resilienssi paremmin maaseuduille?
 - Paikallis/yhteisötoiminnan näkökulma pääsee paremmin esiin, koska yhteisöllisen resilienssin käsite (ei yhteisöllisen/paikallisen kestävyuden käsitettä)
- **Rural resilience has gained prominence and become a front edge in the field of sustainability as a response to various factors challenging rural communities in the recent decades.** When we talk about rural, it indicates a complex social-ecological system which consists of both material elements like resources endowment, location, population density, local economy and immaterial elements like people's behavior and action, trust, social norms and network (Li et al., 2019) [A systematic review of rural resilience](#) Li, *Yuheng China agricultural economic review*, 2023, Vol.15 (1), p.66-77



Leader-tutkimus Espanjasta

[Are local action groups, under LEADER approach, a good way to support resilience in rural areas?](#) Arroyo, Francisco Martínez ; López, Hugo Sacristán ; Yagüe Blanco, José Luis Ager (Zaragoza, Spain), 2015 (18), p.39-63

- In summary, the LAGs' structure and work methodology could be very useful tools for contributing to resilience in the rural environment, specifically because of their **ability to overcome two of the threats to this, social break-up and the lack of involvement amongst the local population in the policies that affect them.**
- However, they face difficulties in doing so. Their ability to act is reduced, primarily because of the **economic crisis, and secondly because of a crisis with the LEADER methodology itself, as a result of the excessive involvement from Administration.** These two factors mean that the LAGs cannot sufficiently help with strategies dealing with resilience in the rural environment
- Ovatko ongelmat samoja Suomessa?



Tarve paikalliselle toimijalle

- In a rural context, a network of local institutions scaffold together to create **an anchor network**. Co-existence is therefore a key component of rural community resilience as it provides a range of important resources that is not solely reliant on a single organisation. Finding rural community resilience: Understanding the role of anchor institutions McAreevey, Ruth Journal of rural studies, 2022, Vol.96, p.227-236
- By supporting community building from the bottom up and inside out, a CCA emphasizes the central importance of **a community backbone organization (*toimijoita ruohonjuuritasolta organisaatioihin ja julkiseen valtaan konneктоiva organisaatio joka tuottaa yhteistyötä niiden kesken*)** as critical social infrastructure that provides an “anchoring point for social network structures across levels and sectors (person, to person, organization to organizations, etc.)” [85] (p. 2). A Connected Community Approach: Citizens and Formal Institutions Working Together to Build Community-Centred Resilience Blake Poland 1,*, Anne Gloger 2 , Garrett T. Morgan 3, Norene Lach 1 , Suzanne F. Jackson 1, Rylan Urban 4 and Imara Rolston 1
- Tarvitaanko meillä ankkuri/selkärankatoimijoita ja voivatko Leaderit hankemuotoisina toimia sellaisina?



Leader-toimintatavan arviointi: Maaseutuohjelma 2014–2020, Pylkkänen et al. 2020

- Leader-toiminnalla voidaan nähdä olevan vaikutusta sekä toimija- että yhteisötasolla. Se on vaikuttanut paikalliseen kehitykseen erityisesti **sosiaalisen pääoman vahvistumisen** kautta.
- Leader-toiminta on myös jossakin määrin kasvattanut maaseudun toimijoiden **osaamispääomaa** paikallisessa kehittämisessä tuomalla hanketoimintaa lähemmäs ihmisiä.
- Leader-toiminnalla katsotaan olevan myönteinen vaikutus **paikalliseen yhteisöön**. Sen nähdään ensisijaisesti lisäävän kiinnostusta yhteiseen hyvään ja luovan luottamusta omiin voimiin vaikuttaa asuinalueen kehittämiseen.
- Leaderin lisäarvo on pidemminkin **poikkileikkaava** kuin yksittäisiin lähteisiin palautuva. Leader-toiminnalla on vaikutuksia sekä toimija- että yhteisötasolla. Lisäarvoa syntyy **sekä toimintatavasta** (Leaderin periaatteet) **että käytännön työstä** Leader-ryhmissä



Maaseudun emergentit toimijat eli 4. sektori

- Although the role of civil society and informal actors is limited in annual flood preparedness activities, the different types of interviewees described how the village community came together during a major flood in Kittilä in 2005 (Fig.4). Many interviewees described how **different actors, including authorities at different administrative levels, civil society and informal actors (Fig. 4) had worked together**, and helped each other during the crisis. In addition, **informal help had been offered from outside Kittilä** ... some interviewees also described how volunteer fire departments and residential associations were important providers of information (Fig. 7). [Räsänen et al. 2020 https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.1080/00291951.2020.1754285?src=getftr](https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.1080/00291951.2020.1754285?src=getftr)
- 4. sektorin toimintaa toivotaan mutta mieluummin 3. sektorin kautta Raisio, Harri, Puustinen, Alisa, Norri-Sederholm, Teija & Jalava, Janne (2019). "Those who agree to play on our terms will be taken in": A qualitative study of the perceptions of public authorities and NGO representatives regarding self-organizing fourth-sector activity. Public Administration Quarterly, 43(3), 4–44



EU: vision and action plan 2021

Resilient: preserving natural resources and greening farming activities to counter climate change while also ensuring social resilience through offering access to training courses and diverse quality job opportunities

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_21_316
2



Maaseutu-kaupunki-vertailua

- Erityisen keskeisenä voidaan pitää niin sanottuun **sosiaaliseen pääomaan panostamista** ja näiden panostusten vaikutuksen onnistunutta seuranta... sosiaalinen pääoma tulee myös keskeiseltä osin nähdä **poliittisten instituutioiden toiminnan seurauksena, ei niistä irrallisena tai niille vaihtoehtoisena ilmiönä.** (Hyvönen et al. 2019)
- **heikkoja siteitä (juttelu ym.) kaupungeissa vain vähän vähemmän kuin maalla** Do neighbour relationships still matter? Hirvonen, Jukka ; Lilius, Johanna
 - Yhteisöllisen resilienssin tiedetään perustuvan heikkoihin siteisiin (Cacioppo, sit. Hyvönen et al. 2019)
- Monimuotoisten maaseutujen kannalta kiinnostavampi asetelma syntyy tilanteessa, jossa talousjärjestelmään tuleva shokki onkin luonteeltaan systeeminen siten, ettei siitä ole enää paluuta ”vanhaan normaaliin”, eli **tapahtuu aidosti siirtymä johonkin uuteen ja uudistuneeseen tilaan. Tällöin myös kaupunkien ja maaseutujen hyvinvointi kietoutuvat uudella ja uutta luovalla tavalla toisiinsa.** (Soini et al. 2023)



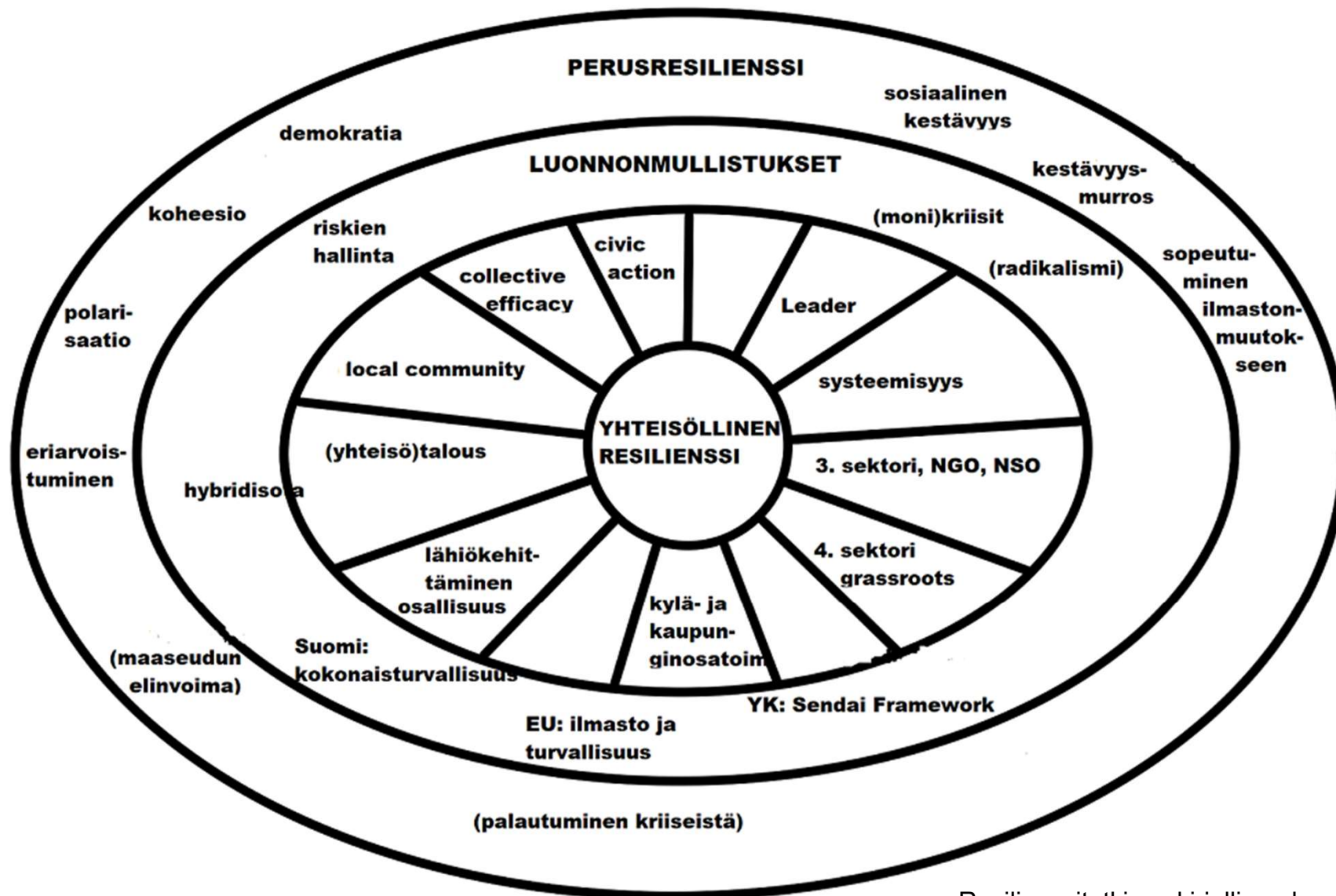
Lisää maaseutu-kaupunki-vertailua

- **Resilience in urban areas is primarily driven by economic capital, whereas community capital is the most important driver of disaster resilience in rural areas.** Within rural areas there is considerable spatial variability in the components of disaster resilience.
- For example, rural areas often struggle to maintain government and business operations in normal times and **do not have the excess capacity and resources needed during and after a disaster** (Kapucu, Hawkins, and Rivera 2013; Cox and Hamlen 2015). The lack of human and financial resources can reduce resilience in rural places (Tootle 2007), a problem often not encountered in urban places.
- On the other hand, **the self-reliant nature of rural places with a strong sense of community, knowledge of and ties to natural resources, and strong social networks can enhance resilience,** again features that are less common in many urban areas.
- Finally, social inequalities might be magnified in both rural and urban areas, leading to less disaster resilience, but at the same time **economic diversification in metropolitan areas helps to promote disaster resilience compared to the single-sector economic dependence often seen in rural areas.** Urban-Rural Differences in Disaster Resilience Cutter, Susan L. ; Ash, Kevin D. ; Emrich, Christopher T. Annals of the American Association of Geographers, 2016, Vol.106 (6), p.1236-1252



Meta/mutuhavainnot

- Maaseutukontekstissa yhteisöä ajatellaan paikallisesti rakentuneena, kaupungissa sosiaalisesti vuorovaikutuksen, relationaalisuuden kautta, ei niin paikallisesti sitoutunutta
→ miten lähestyä resilienssiäkin näin kontekstiherkistettynä?
- Maaseudulla luontoyhteys/kokemus on sosiaalisen miljööän ulkopuolinen osa resilienssiä tai ainakin sen kokemusta (ks. Markkula 2023, <https://aluejaymparisto.journal.fi/article/view/127393/80236>), kaupungissa taas kokemus palvelujen toimivuudesta?
- Maaseuduilla paikallistoiminta/yhteisöllinen resilienssi oletettua – onko liikaakin ja onko se oikein?





What about differences between rural and urban areas, ChatGPT?

There are several differences between rural and urban areas that can impact how local citizen engagement fosters resilience. Here are a few key examples:

1. **Population density:** Rural areas tend to have lower population density than urban areas. This can affect the level and type of engagement that is possible or preferred. In rural areas, community members may be more likely to engage in face-to-face interactions, whereas in urban areas, digital or online platforms may be more commonly used.
2. **Social networks:** In rural areas, social networks may be tighter and more closely connected, whereas in urban areas, social networks may be more diverse and loosely connected. This can impact the types of resources and information that are available to community members and the ways in which they engage with one another.
3. **Resource availability:** Rural areas may have limited resources available for community members, such as healthcare facilities, emergency services, or transportation options. This can impact the types of resilience strategies that are developed and the ways in which community members engage with one another to address challenges.
4. **Economic activity:** Rural areas may rely heavily on agriculture, natural resources, or tourism, whereas urban areas may have more diverse economic activities. This can impact the types of challenges and opportunities that arise and the ways in which community members engage with one another to address them.

Overall, these differences suggest that the ways in which local citizen engagement fosters resilience may vary depending on whether the community is rural or urban. However, regardless of location, the key concepts related to citizen engagement and resilience remain relevant and important for building sustainable and resilient communities.



What are the effects of local action on resilience in rural areas?

- **Elicit**: Summary of top 4 papers, Beta
- The papers suggest that local action can have positive effects on resilience in rural areas. Arroyo (2015) found that local action groups (LAGs) and rural development networks can play an important role in **analyzing the effects of economic crises on rural areas and their capacity for resilience**. Markantoni (2019) found that **successful completion of community projects can positively change perceptions of resilience in hard-to-reach rural communities**, while Madsen (2014) found that **rural leadership programs can contribute to the development of community resilience by enhancing social networks, cohesiveness, and civic activity**. Steiner (2015) found that **rural enterprises contribute to local resilience in both direct and indirect ways, such as creating local employment and reducing the risk of out-migration and depopulation**. Overall, the papers suggest that local action, including LAGs, community projects, leadership programs, and rural enterprises, can positively impact resilience in rural areas.



How can local governments and communities work together to build resilience in rural areas?

- **Elicit:** Summary of top 4 papers Beta
- The papers suggest that collaboration between local governments and communities is crucial for building resilience in rural areas. Markantoni (2019) found that successful completion of community projects can positively change perceptions of resilience, whereas uncompleted projects negatively affect perceptions of resilience. Kapucu (2013) suggests that collaboration is needed in tackling evolving social, economic, and technological environments, which tend to create new vulnerabilities in rural communities. Arroyo (2015) highlights the role of local action groups and rural development networks in supporting resilience in rural areas. Thompson (2020) emphasizes the importance of building collaborative governance and community resilience under socio-spatial rural disparities and environmental challenges. **Overall, the papers suggest that building resilience in rural areas requires continuous funding support, effective community participation, and collaboration between local governments and communities.**



Kysymyksiä maaseutututkijoille

- Miten resilienssiä kannattaisi maaseutukontekstissa lähestyä?
- Millaista resilienssiä / yhteisöllistä resilienssiä maaseuduilla on?
- Millaista on maaseutujen viranomaisyhteistyö? Onko riittävän ”engaged governance”?
- Mitkä ovat resilienssin haasteita, entä erityisiä vahvuuksia maaseuduilla?
- Onko paljon keskinäisiä eroja maaseutualueiden välillä ja mistä ne johtuvat?
- Millaiset käsitteelliset jaottelut olisivat mielekkäitä pelkkää kaupunki-maaseutu-jakoa rikastamaan? Onko esim. kaupunki-maaseutuluokituksen seitsemästä luokasta hyötyä, ydinmaaseutu jne? <https://www.ymparisto.fi/fi/rakennettu-ymparisto/kaupunkiseudut-ja-kaupungistuminen/kaupunki-maaseutuluokitus> Mitä erityisiä vahvuuksia ja haasteita on erilaisissa ympäristöissä?



Yhteisöllisen resilienssin lähteitä

Mäenpää, P. & H. Grönlund & T. Kemppainen: Yhdessä koronan aikaan. Tutkimus yhteisöllisestä resilienssistä Helsingissä. Helsingin kaupungin tutkimuksia 2023:5. Tulossa 9/2023. Aiemmat julkaisut, ks. hankkeen blogi: <https://blogs.helsinki.fi/yhteisollinen-resilienssi/>

- Acosta, J. & Chandra, A. (2013) Harnessing a Community for Sustainable Disaster Response and Recovery. *Disaster Medicine and Public Health Preparedness*, 7(4), 361-368.
- Alanko, L. & J. Jousilahti & M. Faehnle & P. Mäenpää (2023): Kohti kansalaistoiminnan kukoistusta – miten verkostojärjestöt sekä kunnan ja kansalaisyhteiskunnan yhteistyö tukevat vapaaehtoistoimintaa? OM. Edelenbos, J. & I. Van Meerkerk (Eds.), *Critical reflections on interactive governance: Self-organization and participation in public governance* (pp. 337–351). Northampton, MA: Edward Elgar Publishing.
- Dufva, Mikko & Katri Vataja (2022): Yllätysten aika edellyttää moniäänisempää ennakointia. <https://www.sitra.fi/blogit/yllatysten-aika-edellyttaa-moniaanisempaa-ennakointia/>
- Huhtala, Hannele & Salli Hakala (2007): Kriisi ja viestintä. Yhteiskunnallisten kriisien johtaminen
- Jalava, J. & H. Raisio, T. Norri-Sederholm & H. Lahtinen & A. Puustinen (2017): Kolmas sektori viranomaisten turvallisuustoiminnan tukena. *Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 76/2017*.
- Uusikylä, Petri & Harri Jalonen (toim.)(2023): Epävarmuuden aika. Kuinka ymmärtää systeemistä muutosta? Into, Helsinki.
- Jupp, Eleanor (2022) *Care, Crisis and Activism: the politics of everyday life*. Bristol, UK: Policy Press.
- Klinenberg, Eric (2002): *Heat Wave. A Social Autopsy of Disaster in Chicago*. Chicago, University of Chicago Press.
- Kruse, S., Abeling, T., Deeming, H., Fordham, M., Forrester, J., Jülich, S., Karanci, N., Kuhlicke, C., Pelling, M., Pedoth, L. & Schneiderbauer, S. (2017). Conceptualizing community resilience to natural hazards – The embrace framework. *Natural Hazards and Earth System Sciences*, 17(12), 2321. 10.5194/nhess-17-2321-2017.
- Mäenpää, Pasi & Maija Faehnle (2020): Neljäs sektori – kuinka kaupunkiaktivismi haastaa hallinnon, muuttaa markkinat ja laajentaa demokratiaa. *Vastapaino*, Tampere.
- Norris, F. H. & Stevens, S. & Pfefferbaum, B., Wyche, K., Pfefferbaum, R. (2008): Community Resilience as a Metaphor, Theory, Set of Capacities, and Strategy for Disaster Readiness. *American Journal of Community Psychology* (2008) 41:127–150. DOI 10.1007/s10464-007-9156-6.
- Patel SS & Rogers MB & Amlôt R & Rubin GJ (2017): What Do We Mean by ‘Community Resilience’? A Systematic Literature Review of How It Is Defined in the Literature. *PLOS Currents Disasters*. 2017 Feb 1.
- Raisio, Harri, Puustinen, Alisa, Norri-Sederholm, Teija & Jalava, Janne (2019). “Those who agree to play on our terms will be taken in”: A qualitative study of the perceptions of public authorities and NGO representatives regarding self-organizing fourth-sector activity. *Public Administration Quarterly*, 43(3), 4–44.
- Raisio, Harri & Alisa Puustinen & Vesa Valtonen (2021): Analyzing the Multifaceted Field of Co-Creation in Finland. *International Journal of Mass Emergencies and Disasters* August 2021, Vol. 39, No. 2, pp. 263-291.
- Raisio, H. & A. Puustinen & T. Wiikinkoski & V. Valtonen & J. Lindell (2023): Hähmäinen ja historian? Neljäs sektori ilmiönä ja käsitteenä turvallisuustoiminnan kontekstissa. *Hallinnon tutkimus* 1/2023.
- Revell Philip & Charles Henderson (2018): Operationalising a framework for understanding community resilience in Europe. *Regional Environmental Change*.
- Uusikylä, Petri & Harri Jalonen (toim.) (2023): Epävarmuuden aika. Kuinka ymmärtää systeemistä muutosta? Into, Helsinki.
- Vaneckhaute, Lieselotte E. & Tom Vanwin & Wolfgang Jacquet & Bieke Abelshausen & Pieter Meurs (2017): Community resilience 2.0: Toward a comprehensive conception of community-level resilience. *Community Development*, 2017 vol. 48, no. 5, 735–751.

Jatketaan keskustelua!

Kysely syksyllä 2023
Tapaustutkimukset 2024
Suositusten yhteiskehittäminen 2024

Miten voisimme olla avuksi? Olkaa yhteydessä!

pasi.maenpaa@helsinki.fi
maiya.faehnle@syke.fi

<https://tietokayttoon.fi/-/kansa-osaa-sopeutuu-ja-muuntaa-paikallinen-kansalaistoiminta-yhteiskunnan-resilienssin-lisaajana>